

19.8.2009

Dnro 3483/4/07

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha Haapamäki

POLIISIPÄÄLLIKKÖ MYÖNSI JOKELAN KOULUSURMAAJALLE ASELUVAN LAIN JA SILLOISEN KÄYTÄNNÖN MUKAISESTI

1 KANTELU

Kantelija pyysi 11.11.2007 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan sähköpostiviestissä oikeusasiamiestä tutkimaan, onko poliisi menetellyt lainmukaisesti myöntäessään käsiaseen hallusapitoluvan Jokelassa 7.11.2007 kahdeksan ihmistä ampumalla surmanneelle Pekka-Eric Auviselle. Perusteena kantelulleen kantelija toi esiin sen, että Auvinen oli todistanut ampumaharrastustaan sillä, että hän oli rekisteröitynyt erään ampumakerhon jäseneksi. Pelkkä rekisteröityminen ei kuitenkaan kantelijan mukaan ole osoitus siitä, että henkilö todella harrastaa ampumaurheilua.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

Pekka-Eric Auvinen haki 3.10.2007 Keski-Uudenmaan kihlakunnan poliisilaitokselta hankkimislupaa 9 mm Glock-pistoolille. Hakemuksessaan hän ilmoitti olleensa 31.8.2007 lukien Helsinki Shooting Clubin jäsen. Poliisipäällikkö hylkäsi 12.10.2007 hakemuksen. Perusteluinaan hän totesi seuraavaa. "Hakija on aloittamassa tarkkuusammuntaa. Yllä mainittu ase ei sovellu tarkkuusammunnan aloittamisaseeksi tulivoimaisuutensa takia. Suositellaan hankkimaan esim. cal. 22 pienoispistooli."

Auvinen haki 18.10.2007 uudelleen ampuma-aseen hankkimislupaa, tällä kertaa 22-kaliiperiselle pienoispistoolille. Hän ilmoitti kuuluneensa Helsinki Shooting Clubiin 31.8.2007 lukien, jonka jäsenkortin hän myös esitti. Hakemuksessaan Auvinen kertoi harrastavansa tarkkuusammuntaa tauluihin kyseisen seuran ampumaradalla Helsingissä viikottain/pari kertaa viikossa.

Saadun selvityksen mukaan Auvisesta ei tullut poliisin rekisterien tarkastuksessa eikä muutoinkaan esiin seikkoja, jotka olisivat antaneet aiheutta hakemuksen hylkäämiseen.

Poliisipäällikkö myönsi Auviselle ampuma-aseen hankkimisluvan 19.10.2007. Luvan perusteella Auvinen osti 2.11.2007 22-kaliiperisen pienoispistoolin, jolla hän 7.11.2007 surmasi kahdeksan ihmistä Jokelan koulukeskuksessa.

3.2

Oikeusohjeet

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Ampuma-aselain 18 §:n 2 momentin mukaan ampuma-aseen hallussapitoon voidaan antaa lupa, jos sille on hyväksyttävä peruste eikä ole syytä epäillä, että lupaa tai sen nojalla hankittuja tai hallussapidettyjä esineitä käytetään väärin.

Ampuma-aselain 43 §:n mukaan hankkimislupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- 1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen;
- 2) ampumaurheilu ja -harrastus;
- 3) työ, jossa ase on välttämätön;
- 4) näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys;
- 5) museossa tai kokoelmassa pitäminen;
- 6) muistoesineenä säilyttäminen;
- 7) merkinanto.

Lain 44 §:n mukaan hankkimislupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseosa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen.

Edelleen lain 45 §:n mukaan hankkimislupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita ja aseosa. Huoltajien suostumuksella lupa voidaan kuitenkin antaa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista taikka ampumaurheilua tai -harrastusta varten alle 18-vuotiaallekin mutta 15 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka muuten täyttää hankkimisluvan saajaa koskevat edellytykset. Haettaessa lupaa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista taikka ampumaurheilua tai -harrastusta varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto antoi 16.10.2007 ohjeen aselupakäytäntöjen yhtenäistämistä. Ohje (SM-2006-02043/Tu-51, jäljempänä yhtenäistämisoheje) tuli voimaan 19.10.2007 eli samana päivänä, kun poliisipäällikkö myönsi Auviselle kantelussa tarkoitettua pienoispistoolin hankkimisluvan. Ohjeen tavoitteeksi mainitaan ampuma-aseiden hallussapitolupien lupakäytäntöjen yhtenäistäminen ja se on tarkoitettu avuksi lupaharkinnassa. Ohjeessa todetaan, että lupaviranomaisen harkintavaltaa ohjaavat lakiin sisällytetyt luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta koskevat oikeusohjeet eikä mainittu ohje rajoita lupaviranomaisen lakiin perustuvaa harkintavaltaa "eikä siten ole oikeudellisesti sitova".

3.3

Kannanotto

3.3.1

Yleistä

Kantelussa arvostellaan luvan myöntämistä ainoastaan siltä kannalta, että ampumakerhon jäsenyys olisi osoitus ampumaharrastuksesta. Olen kuitenkin katsonut olevan aiheutta selvittää luvan myöntä-

mismenettelyä tätä laajemmin.

Ampuma-aselaki lähtee siitä, että hakijan tulee olla ominaisuuksiltaan sopiva ampuma-aseen hallussapitoon ja hänen tulee esittää luotettava selvitys hyväksyttävästä perusteesta tietynlaisen aseenhallussapitoon. Käsittelen seuraavassa näitä lupaharkinnan eri puolia.

3.3.2

Luvanhaltijan sopivuus

Lain mukaan hankkimislupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita. Sopivuus viittaa ennen kaikkea siihen, että ei ole syytä epäillä, että ampuma-asetta käytetään väärin. Ampuma-aselain esitöissä (hallituksen esitys 183/1997 vp) todetaan, että "luvan hakijan sopivuudella tarkoitettaisiin hänen terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella tehtävää kokonaisarviota. Luvan hakijan käyttäytymistä olisi arvioitava niin hänen menneen kuin nykyisenkin käyttäytymisensä valossa."

Auvinen on ollut 18-vuotias opiskelija, josta poliisilla ei ole ollut tiedossa mitään kielteistä. Mitään rikoksia tai sopimatonta käytöstä ei rekisteritarkistuksissa tullut esiin eikä hänen terveydentilastaan ollut tiedossa mitään kielteistä.

Tämä on ollut tilanne asiakirjojen valossa. Henkilön sopivuutta voidaan tämän lisäksi arvioida haastattelulla. Ampuma-aselain esitöissä todetaan muun muassa seuraavaa. "Luvan hakijan henkilökohtaisten ominaisuuksien arvioimisen vuoksi on erittäin tärkeää, että luvan hakija esittäytyy lupaviranomaiselle. Tämän vuoksi momenttiin esitetään säännöstä, jonka mukaan lupahakemus olisi jätettävä hakijan kotikunnan poliisilaitokseen henkilökohtaisesti. Säännöksen tarkoituksena on, että lupapäätöksen tekevä henkilö myös pääsääntöisesti tapaisi luvan hakijan. Koska esimerkiksi luvan hakijan työpaikka saattaa sijaita muuallakin kuin hänen kotikuntansa alueella ja asioiminen kotikunnan poliisilaitoksessa voi näin ollen olla käytännössä vaikeaa, lupahakemuksen voisi erityisestä syystä jättää myös muuhun kuin kotikunnan poliisilaitokseen. Tällöinkin luvan hakijaa olisi pääsääntöisesti haastateltava."

Poliisipäällikkö viittasi selvityksessään yhtenäistämisohjeessa todettuun siitä, että kaikki ampumaluvan hakijat tulisi haastatella ainakin jollain tavalla lupahakemusta jätettäessä. Poliisipäällikön mukaan tämä ei ollut uutta ja se oli toteutunut aikaisemminkin niin, että tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta hakemuksen vastaanottava toimistosihteeri haastattelee hakijan. Keski-Uudenmaan poliisilaitoksella on ollut käytäntönä toimia niin, että epäilyttävissä tapauksissa toimistosihteeri merkitsee hakemuksen käsityksensä henkilökohtaisen kuulemisen tarpeellisuudesta, jolloin luvasta päättävä virkamies suorittaa haastattelun.

Tässä tapauksessa on hieman epäselvää, miten Auvista haastateltiin. Jokelan tapahtumista toimitetun esitutkinnan yhteydessä on kuultu todistajana Auvisen hakemuksen 18.10.2007 vastaanottanutta toimistosihteeriä. Hän kertoi Auvisen olleen siististi pukeutunut ja fiksusti käyttäytynyt nuorimies. Auvinen oli esittänyt henkilökorttinsa, ampuma-aselupahakemuksen ja todistuksen ampumaseuran jäsenyydestä. Käytävissä olevasta selvityksestä ei saa tarkempaa kuvaa siitä, millainen toimistosihteerin Auvisen kanssa käymä keskustelu oli, esimerkiksi kuinka paljon se oli muuta kuin hakemuksen vastaanottamiseen liittyvä asioimistilanne. Lupahakemuksen liitteessä Auvinen olitosen joutunut jonkin verran kirjallisesti vastaamaan hakemaansa lupaa koskeviin tarkentaviin kysymyksiin. Lisäksi yhtenäistämisohjekin kuvaa lupahakemuksen käsittelyn tätä vaihetta seuraavasti: lupahakemuksen tiedot tarkistetaan yhdessä hakijan kanssa ja samalla suoritetaan hakijan haastattelu. Tässä tapauk-

sessä Auvinen oli toimistosihteerin mukaan täyttänyt hakemuksensa niin hyvin, ettei sitä tarvinnut lainkaan täydentää. Toimistosihteerä ei merkinnyt mitään huomautuksia tiedoksi päätöksentekijälle. Tästä ja hänen kuulustelukertomuksestaan voidaan päätellä, että hänen mielestään luvan hakemistilanteessa Auvisesta ei tullut ilmi kielteisiä seikkoja. Poliisipäällikkö päätti lupa-asian saamiensa asiakirjojen perusteella.

Luvan myöntämispäivänä voimaantullut yhtenäistämisohe näyttää lähtevän jonkin verran tässä tapauksessa noudatettua tiukemmasta suhtautumisesta haastatteluun. Siinä muun muassa korostetaan, että on yleensä tarvetta haastatella tarkemmin aseluvan hakijoita tilanteissa, joissa on syytä erityisesti korostaa aseluvan hakijan vastuuta – ohjeen mukaan muun muassa pienoispistoolin luvan hakijaa ainakin ensimmäistä sen asetyypin lupaa haettaessa. Tässä tapauksessa kysymys ei ollut vain tuon asetyypin ensimmäisestä luvasta vaan ylipäättään nuoren henkilön ensimmäisestä ampumaseluvasta.

Tästä huolimatta luvan myöntämisessä ei käsitykseni mukaan tältä osin menetelty lainvastaisesti ja poliisipäällikkö on voinut ratkaista asian harkintavaltansa puitteissa. Asian käsittely on tältä osin edennyt käsitykseni mukaan tuolloin tavanomaisen käytännön mukaisesti. Lain esitöissä esitetty siitä, että pääsääntöisesti nimenomaan luvan myöntäjä tapaisi henkilökohtaisesti hakijan, ei käsitykseni mukaan ole ollut erityisen tavallista.

Totean tältä osin vielä, että sisäasiainministeriön poliisiosasto on kirjeessään 29.9.2008 todennut muun muassa, että kaikki ensimmäistä lupaa hakevat on haastateltava erikseen ja muun muassa pienoispistooliin ensimmäistä lupaa hakevien kohdalla haastattelihoita on oltava kaksi. Tämän lisäksi muun muassa pienoispistooliluvan hakijaa olisi pyydetävä esittämään itseään koskeva lääkärintuunto. Nykyään hakijan sopivuutta selvitetäänkin selvästi aiempaa käytäntöä enemmän. Tämä ei kuitenkaan ole osoitus siitä, että aiempi käytäntö olisi ollut lainvastainen.

3.3.3

Hyväksyttävä käyttötarkoitus

Vaikka hakija olisi sopiva pitämään hallussaan ampuma-asetta, tulee hallussapidolle olla hyväksyttävä peruste. Tällainen hyväksyttävä peruste on muun muassa ampumaharrastus, joka nimenomaisesti mainitaan ampuma-aselain 44 §:ssä yhtenä mahdollisena lupaperusteena.

Kysymys ei mielestäni ole niinkään siitä, voitiinko Auvisen ilmoittaman ampumaharrastuksen perusteella sinänsä myöntää ampuma-aselupa vaan siitä, että ampuma-aselain 45 §:n mukaan haettaessa lupaa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista taikka ampumaurheilua tai harrastusta varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys.

Mikä sitten on luotettava selvitys? Tältä osin ampuma-aselain esitöissä todetaan muun muassa seuraavaa.

"Esityksen tarkoituksena on lisäksi parantaa ampuma-aseiden käyttöön liittyvää turvallisuutta täsmentämällä luvan antamisen edellytyksiä. Luvan hakija veloitettaisiin esittämään ennen luvan saamista ampumaharrastuksestaan perusteellinen selvitys.

Merkitystä voidaan sen sijaan antaa sille seikalle, harrastaako luvan hakija aktiivisesti sellaista ampumaharrastuksen muotoa, jonka perusteella hän hakee lupaa aseiden hankkimiseen. Luvan hakija voisi ehdotuksen mukaan osoittaa tämän useilla vapaamuotoisilla keinoilla. Käytännössä eräs kelvol-

linen tapa olisi osoittaa kuuluvansa yhdistykseen, jossa kyseistä ampumaharrastuksen muotoa harjoitetaan. Yksistään yhdistykseen kuuluminen ei kuitenkaan olisi riittävä näyttö aktiivisesta harrastustoiminnasta.

Esityksen mukaan lupaviranomaisen olisi vaadittava luvan hakijaa esittämään luotettava selvitys harrastuksestaan, jos lupaa haetaan metsästyslainsäädännön mukaan sallittuun eläinten ampumiseen tai ampumaurheiluun ja -harrastukseen. Harrastuksen voisi osoittaa useilla vapaamuotoisilla tavoilla.

Hallitusmuodon 10 a §:ssä turvatus yhdistymisvapauden vuoksi luvan hakijalta ei voida edellyttää ampuma- tai metsästysseuran jäsenyyttä. Pelkästään jäsenyys edellä mainituissa yhdistyksissä ei muutoinkaan ole riittävä osoitus siitä, että luvan hakija todella harrastaa sellaista aseharrastuksen lajia, jossa hakemuksen kohteena oleva ampuma-ase on tarpeellinen.

Erityisesti suurimpien poliisilaitosten alueilla lupahakemuksia käsittelevillä virkamiehellä ei käytännössä ole minkäänlaisia mahdollisuuksia henkilökohtaisesti varmistua siitä, että luvan hakija todella harrastaa ilmoittamaansa aseharrastusta. Tämä on johtanut hyvinkin monenlaisten menetelmien ja käytäntöjen käyttöön ottamiseen lupaharkinnassa. Joidenkin poliisilaitosten alueella on käytännössä edellytetty kuulumista hyväksytyyn harrastajajoukkoon. Joidenkin poliisilaitosten alueella lupaviranomainen on solminut luottamukselliset yhteydet ammunnan eri lajien vastuuhenkilöihin, kuten aktiivisiin harrastajiin, joilta sitten on saatu lisätietoa luvan hakijan harrastuksen aktiivisuudesta ja todenperäisyydestä.

Kysymys luvan hakijan ilmoittaman harrastuksen olemassaolosta on hyvin keskeinen ja vaikeasti ratkaistavissa. Ampuma-aselain säännöksillä ei sitä voida kokonaisuudessaan ratkaista. Niissäkään maissa, joissa yhdistymisvapauden periaate ei ole estänyt edellyttämästä ampumaseuraan kuulumista edellytyksenä luvan saamiselle, ei järjestelmä ole aina toiminut moitteettomalla tavalla. Lisäksi yhdistysten puheenjohtajat ja vastaavat avainhenkilöt, jotka eivät edusta viranomaista, ovat saaneet yhdistyksen jäseniin nähden hyvin vaikutusvaltaisen aseman. Järjestelmä onkin johtanut joissakin maissa näiden yhdistysten puoliviralliseen asemaan. Tämä puolestaan saattaa johtaa kansalaisten yhdenvertaisuuden vaarantumiseen.

Ampumaurheilua harjoitetaan pääsääntöisesti ampumakilpailuun osallistumista varten. Ampumista voitaisiin esityksen mukaan harjoittaa kuitenkin myös harrastuksen vuoksi ilman aikomusta osallistua kilpailuihin. Tällöin voitaisiin puhua ampumaharrastuksesta. Kuten metsästystä myös ampumaurheilua voi harjoittaa pääsääntöisesti yksinkin. Yhdistymisvapaus estää muutenkin edellyttämästä luvan saamisen edellytykseksi yhdistyksen jäsenyyttä. Joissakin ammunnan lajeissa on kuitenkin asetettu aseiden turvallista käsittelemistä koskevia erityisiä vaatimuksia. Joissakin lajeissa edellytetään erityisen turvakurssin suorittamista edellytyksenä ampumaradalle pääsylle tai kilpailuun osallistumiselle. Henkilö, joka ei täytä vaatimuksia, ei saa osallistua kilpailuihin tai harjoitusammuntoihin. Tämä vaikeuttaa huomattavasti harrastuksen harjoittamista. Tämän tyyppisten vaatimusten huomioon ottamista lupaharkinnassa ei olisi pidettävä yhdistymisvapauden vastaisena. Lupaviranomaisen olisikin riittävästi perehdyttävä ammunnan eri lajeihin ja edellytettävä luvan saamiselle kyseiselle ammunnan lajille tunnusomaisten edellytysten täyttämistä. Turvatestin kaltaisen kokeen tai vastaavien vaatimusten hyväksyty suorittaminen on myös lupaviranomaiselle selvitys siitä, että luvan hakija todella harrastaa ilmoittamaansa lajia ja kykenee käyttämään ampuma-asetta turvallisesti.

Lupaviranomaisen tulisi kiinnittää lupaharkinnassa huomiota juuri edellä mainitun kaltaisiin vakavaa aseharrastusta ilmentäviin tekijöihin. Ampuma-aserikokset tehdään pääsääntöisesti luvattomilla

aseilla ja erittäin harvoin tekijänä on jonkin urheiluammunnan lajin aktiivinen harrastaja. Lupaviranomaisen olisi kaikin käytettävissä olevin keinoin pyrittävä selvittämään erityisesti kaikkein tulivoimaimpien ja tehokkaimpien aseiden osalta luvan hakijan harrastustoiminnan laatu ja aktiivisuus. Merkkejä vakavasta harrastuksesta on ainakin osallistuminen kilpailuihin. Aloittelevien ampujien osalta selvitys voisi kuitenkin olla vapaamuotoisempi. Eräissä uusissa ammunnan lajeissa, muun muassa practical-ammunnassa ja sovelletuissa reserviläisammunnoissa, järjestetään turvatestien kaltaisia turvallisen aseenkäsittelyn kurseja. Tämän tyyppisen kurssin läpäiseminen muodostaisi ainakin hyvän lähtökohdan lupaharkinnalle."

Lain käyttämä ilmaisu "luotettava selvitys" jättää luvasta päättävälle virkamiehelle laajan harkintavallan. Käsitkseni mukaan selvityksen täytyy kuitenkin olla jotain muutakin kuin vain hakijan ilmoitus siitä, että hän harrastaa ammuntaa, mikä käy ilmi myös edellä siteeratuista lain esitöistä. Poliisipäällikkö on tältä osin todennut, että Auvinen esitti ampumaseuran jäsentodistuksen ja että käytäntönä on ollut, että hakijalle voidaan myöntää ampuma-aselupa, jos hänen taustansa ovat puhtaat. Selvityksestä ei käy tarkemmin ilmi, miten hän oli arvioinut Auvisen ampumaharrastusta esitetyn selvityksen luotettavuutta.

Yhtenäistämisohejeessa todetaan tältä osin muun muassa seuraavaa. "Jos selvityksiltä ei edellytetä tosiasiallista uskottavuutta tai niiden todistusvoimaa ei arvioida, ei ampuma-aseilla tai viranomais toiminnalla yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäjänä ole merkitystä.

Käytäntö ampuma-aseisiin liittyvässä lupaharkinnassa tulisi olla, että lupapäätös voi perustua pääasiassa hakijan omalle selvitykselle silloin, kun yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuva riski arvioidaan pieneksi. Jos riski kohoaa selvittäviä tosiasioita läpikäytessä, tulee omalle selvitykselle antaa yhä vähemmän arvoa ja vaatia enemmän ulkopuolisten henkilöiden antamia selvityksiä tai näyttöä tosiasioista.

Esimerkkinä vaikkapa pistoolin hankkimislupa perusteella ampumaurheilu ja -harrastus ja 18-vuotiaan hakijan oma selvitys siitä, että hän on käynyt kaupallisella ampumaradalla ampumassa laina-aseilla. Hakijalla ei aikaisempia aselupia. Tällaisessa tapauksessa hakijan oman selvityksen arvo on vähäinen, vaikka lupaharkinnassa lähdetäänkin luottamusperiaatteesta. Kyseessä on selvästi tavanomaista korkeampaa riskitasoa edustava ase, joka on vastaaviin aseisiin (tarkkuusaseet) nähden tulivoimainen lipaskapasiteetiltaan ja kätkeävyydeltään. Lisäksi riskiä nostaa hakijan nuoruus ja vähäinen kokemus.

Tässä tapauksessa lienee ainoa vaihtoehto oman selvityksen vahvistamiseksi haastatella luvanhakija riittävän perusteellisesti, jotta pystyttäisiin objektiivisesti arvioimaan, onko hakija sopiva luvanhaltijaksi." (Ohjeessa esitetyn esimerkin osalta todettakoon, että poliisipäällikkö hylkäsi Auvisen ensimmäisen aselupahakemuksen nimenomaan siksi, että tämä oli hakenut ensimmäiseksi aseeksi liian tulivoimaista asetta.)

Voin yhtyä näihin ohjeessa esitettyihin kannanottoihin, joista saa osviittaa siitä, mikä on hallintolain mukaista asian riittävää ja asianmukaista selvittämistä. Käsitkseni mukaan myös lain esityöt huomioon ottaen olisi ollut perusteltua selvittää Auvisen harrastusta perusteellisemmin kuin nyt on selvityksen mukaan tapahtunut. Näin on mielestäni varsinkin, kun Auvinen oli ollut ampumaseuran jäsen vain vähän aikaa. Asia on tältä osin jäänyt Auvisen oman, varsin suppean ilmoituksen varaan. Huomiota kiinnittää esimerkiksi se, että Auvinen ei ole nimennyt ketään henkilöä, kenen kanssa hän on käynyt ampumassa eikä seuransa puheenjohtajaa ja tämän yhteystietoja, vaikka näitä seikkoja on lupahakemuksen liitteessä nimenomaan tiedusteltu.

Toisaalta ampuma-aselaki jättää tältäkin osin luvan myöntämistä harkitsevalle virkamiehelle laajan harkintavallan ja Auvinen on hakemuksessaan ja sen liitteessä jonkin verran selvittänyt harrastustaan muutenkin kuin esittämällä selvityksen ampumaseuran jäsenyydestä. Poliisipäällikkö ei mielestäni olekaan ylittänyt harkintavaltaansa, kun hän katsoi Auvisen selvityksen riittäväksi.

3.3.4

Aseen laatu

Ei riitä, että hakija on ominaisuuksiltaan sopiva ampuma-aseen hallussapitoon ja hän on esittänyt luotettavan selvityksen hyväksyttävästä perusteesta aseiden hallussapitoon. Hankkimislupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen.

Tältä osin ei ole mielestäni epäselvyyttä siitä, etteikö puheena oleva ase täyttäisi näitä vaatimuksia. Kyseisenlainen 22-kaliiperin pienoispistooli soveltuu käsitykseni mukaan hyvin tarkkuusammuntaan ampumaradalla eikä se ole tuohon tarkoitukseen tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas.

Tältä osin on merkille pantavaa, että poliisipäällikkö hylkäsi Auvisen ensimmäisen aselupahakemuksen nimenomaan siksi, että tämä oli hakenut ensimmäiseksi aseeksi liian tulivoimaista asetta. Mielestäni tämä osoittaa poliisipäällikön paneutumista ampuma-aselupa-asioihin.

4

YHTEENVETO JA TOIMENPITEET

Poliisipäällikkö ei ole ylittänyt harkintavaltaansa, kun hän myönsi Auviselle pienoispistoolin hankintaluvan. Voin myös sinänsä yhtyä Jokelan koulusurmien tutkintalautakunnan raportin johtopäätökseen siitä, että "tekijä sai luvan ampuma-aseiden hankkimiseen ja hallussapitoon suhteellisen helposti, mutta sen myöntäminen tapahtui lakia ja sen aikaista käytäntöä noudattaen." Kuitenkin katson, että viranomaiselle kuuluva selvittämisvelvollisuus, ampumaseiden esityöt ja ampumaseiden käytäntöjen yhtenäistämishankkeen (sen sitomattomuudesta huolimatta) huomioon ottaen on nähtävissä perusteluja sille, että asiassa olisi selvitetty tapahtunutta enemmän sitä, olivatko luvan myöntämisen perusteet olemassa.

Ampumaseiden myöntämismenettelyä on syksyllä 2008 Kauhajoen tapahtumien jälkeen ohjeistettu lisää – käytännössä menettely on tiukentunut huomattavasti – ja myös ampumaseiden uudistus on vireillä. Hallituksen esityksessä (106/2009 vp) esitetään, että käsiaseseiden saatavuutta rajoitettaisiin ja että hakijan soveltuvuutta selvitetäisiin entistä tarkemmin. Näillä uudistuksilla ei luonnollisesti ole merkitystä arvioitaessa poliisipäällikön menettelyn lainmukaisuutta. Hänen menettelynsä ei anna minulle laillisuusvalvojana aihetta muuhun kuin että lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestä.